

ACC. N:R M. 15830: 1-4.

Landskap: *Småland*..... Upptecknare: *M. Hilda Lundahl, Kungälv*
Härad: *Kinnared*..... Berättare: *Hilda Samuelson, Almunds-*
Socken: *Almundsryd*..... Berättarens yrke: *ryds sv.*
Uppteckningsår: *1936*..... Född år *1873* i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Julseder. s. 1-4.

Skriv endast på denna sida.

I.

M. 15830:1.

Julförberedelser före i tiden.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Hemmetsråd som.

Kinnoralds tid.

Före i tiden gjorde man stäm förberedelser för julen än nu. De börjades vanligtvis en månad före jul. Först gjordes malket iordning, och det gräda julölet. Tivishringarna, av sådant försiggick före jul, då arbetet brukade börja vid 3-4 tiden på morgonen.

Kronoberg län.

Så kom slaktningarna. Man slaktade gris, får och möttur, och därpå gjorde man olika slag, av hvilka jämt sylta.

Sedan började man julbaket. Då bakades ofta mycket bröd, både grovt, fint och vittbröd. Det skulle sedan räcka till påsk. Småbröd och vetebröd bakades ej förrän man var färdig med sengringarna. Vetebrödet skulle räcka till tjugondagen. I många hem bakades ett särskilt bak för fattiga, gamla och barn, som på jul afton kom för att få sina "julbröden".

Så skulle ljus stäpas. De gjordes av latg. Man stäpte olika storlekar för helg och vardag. De största, och bästa skulle göras åt kyrkan för att lysa upp den under julottan.

Julved skulle tuggas och staplas upp, så att den såckte hela helgen.

När man hade byggt, tväskat, städat, bakat, ströjt ljus, och julor der var i ordning, började den stora husrengringen. Då gjordes rent i skåp och på hyllor, skruades i var och en spis, och gjordes vita med krita eller kalk, och järnspisararna putsades, så allt de blänkta.

Fyllt sist lades små dukar på alla bord, och vackra bonader hängdes upp på väggarna. Ofta spändes en takduk över det stora slagbordet, som brukade ha sin fotstol framme vid gavlöförmten.

På julaftonen sattes sådeskåpar upp som julmat åt fåglarna, och julgrön skulle hämtas från skogen av någon av gårdens män. Sedan badade hela familjen och klädde sig för högtid. Likaså kläddes grannar med glittror, och hängjorda talgljus. Vid middagstiden på julafton droppade man i gylfan. Då kokades så mycket kött och fläsk, att det skulle räcka till nästan aftonen.

Efter kvällsvardens som bestod av olika socker kött, och sylta, ostenspjäll, skinka samt fisk, och risgrynsgröt lästes julorangeriet och sjöngs julsånger. I allt detta deltog samtliga

III.

M. 15830:3.

famäljens medlemmar och tjänar. Maten fick ej delas ar bort. Den
skull stå kvar åt domtarna. Ljus skulle vara tänd hela natten.

På juldagsmorgon fick man stiga upp tidigt
för att äta sin julstam i kyrkan. Som det var milt under fä-
den användes stråa bloss att lysa sig med.

Kyrkan, som vanligtvis var fylld till käng-
sel, sjöng man julpsalmer, och höjde om Jesus barns födelse. På
hemfärden från kyrkan lärade man om att kinnna sin fräst,
ty den som kom fräst hem från kyrkan juldagsmorgon, skull
fräst få sin skörd inbärgad den följande hösten.

Under helgen gick man sedan på julkalas
hos släkt och vänner. Då dansades kring granar, och lektes alle-
branda lekar.

Tjugondag knut var julen slut, då togs
Ljus och brades om till nästa jul. Och så buas spinnrockar
och vävstolar fram, och arbetet bör sin början igen.

IV

M. 15830:4.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Meddelat av Hilda Samuelson, Almundsryds sn., född år 1873.

Lindskult, Norebygd den 4 jan. 1936

Ashild Lundahl.